

23. Olbrychtowa F.: Prz. hod. 36, 23, 1968.
24. Pribyl E.: Ginekologia Weterynaryjna, PWRiL, 1968.
25. Runge S.: Medycyna Wet. 2, 389, 1946.
26. Schaetz F.: Kritik der Therapie mit Oestrogenen und Gonadotropinen in der tierärztliche Praxis, Schweiz. Arch. Tierh. 97, 521, 1955.
27. Senze A.: Medycyna Wet. 22, 747, 1966.
28. Senze A., Zebracki A.: Medycyna Wet. 18, 544, 1962.
29. Stępowski B.: Choroby kobiece, PZWL, 1957.
30. Steward D. L.: Medycyna Wet. 7, 769, 1949.
31. Spörri H.: Tierärztliche Umschau 1/2, 311, 1950.
32. Spörri H.: Medycyna Wet. 7, 204, 1951.
33. Sokolowsky'j W.: Tierärztliche Umschau 4, Jg. 19, 20, 291, 1949.
34. Sokolowsky'j W.: Tierärztliche Umschau 1/2, 1, 1951.
35. Schulz K.: Tierärztliche Umschau 13, 729, 1958.
36. Słobodziński A.: Endokrynologia Zwierząt Domowych, Skrypt WSR Wrocław, 1968.
37. Wędrychowicz S.: Medycyna Wet. 15, 354, 1959.
38. Wotoskow P. A.: Medycyna Wet. 7, 604, 1951.
39. Zebracki A.: Medycyna Wet. 9, 559, 1953.
40. Zebracki A.: Medycyna Wet. 11, 350, 1955.

Adres autora: dr Karol Kotowski, Rychtal, pow. Kępno, woj. poznańskie.

JANUSZ F. STAŃCZYK, JANUSZ A. MADEJ

Przypadek donoszonego płodu przy białaczce narządu rodno u krowy

Klinika Położnicza Instytutu Chorób Niezakaźnych
Wydziału Weterynarii AR we Wrocławiu
Kierownik: prof. dr A. SENZE

Instytut Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych
Wydziału Weterynarii AR we Wrocławiu
Dyrektor: prof. dr T. SOBIECH

Proces białaczkowy u bydła szczególnie często dotyczy narządów krwiotwórczych, przewodu pokarmowego, moczowego oraz rodno. Lokalizacja zmian białaczkowych w narządzie rodno tych zwierząt ma pewne znaczenie w patologii rozrodu. Uważa się nawet obecnie, że narząd rodno jest miejscem pierwotnego ujawnienia się zmian białaczkowych w organizmie (3). Według Cogla (3) stanowią one 46,6% białaczek u bydła. Rzadziej białaczkę w narządzie rodno stwierdzano w NRF (1). Białaczka najczęściej dotyczy rogów macicy, trzonu i szyjki, rzadziej zaś pochwy (4, 7). Przyżyciowe zdiagnozowanie jej jest często bardzo trudne, gdyż istnieje wiele schorzeń dających podobny obraz kliniczny jak białaczka. Najczęściej są to: posocznica, gruźlica, promienica, nowotwory, hyperplazja ściany macicy oraz obumarły lub zmodyfikowany płód (7).

Nie zawsze jednak płód obumiera i wówczas dochodzi do rozwoju młodego organizmu w zmienionej białaczkowo macicy (2, 5, 6). Jeszcze rzadsze są przypadki urodzenia żywych cieląt przez matkę z guzowatymi zmianami białaczkowymi całego narządu rodno (5).

Przypadek własny

W dniu 22.III.1972 r. dostarczono do Kliniki Położniczej Akademii Rolniczej we Wrocławiu krowę rasy ncb, lat 5,5 (Nr kl. 300/72) z prośbą o udzielenie pomocy porodowej.

Badaniem klinicznym stwierdzono: temp. 39,5°, tętno 120/min, oddechy 50/min, ciepłota zewnętrzna ciała równomiernie rozmieszczona. Budowa zwierzęcia prawidłowa, odżywienie dobre, kondycja średnia. Ruchy żywca zachowane.

Badaniem przez odbyt stwierdzono: silny przerost szyjki macicznej na długości ok. 50 cm. Szyjka maciczna grubości uda, o spistości zbitej — skórzastej, nie osiągalna w całości dla ręki badającego. W prawym rogu macicznym wyczuwalny żyjący płód wielkości charakterystycznej dla końca ciąży. Ściana rogu macicy przerosła, o spistości zbitej. Lewy róg maciczny mieści się w dłoni, przerosły, twardo-elastyczny.

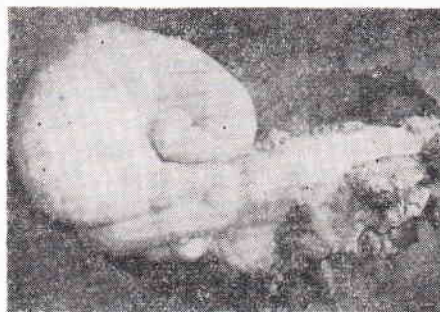
Oba jajniki nieosiągalne. Regionalne, dostępne węzły chłonne silnie powiększone, różnej wielkości (od dużego jabłka do głowy dziecka).

Badaniem przez pochwę stwierdzono duże zwężenie światła pochwy, przerost błony śluzowej pochwy z silnym pofałdowaniem na całej jej długości. Część pochwy szyjki macicznej wielkości głowy dorosłego człowieka. Ujście szyjki macicznej rozwarło na 3 palce. Gruczoł mlekowy przygotowany do laktacji.

Na podstawie przeprowadzonego badania klinicznego i hematologicznego (znaczna leukocytoza) rozpoznano: *Neoplasma cervicis uteri et vaginae majoris gradus. Graviditas IX mens., susp. leucemia.*

Z uwagi na uzasadnione podejrzenie zaawansowanej białaczki narządu rodno, krowę skierowano do rzeźni sanitarnej we Wrocławiu w celu dokonania uboju z konieczności.

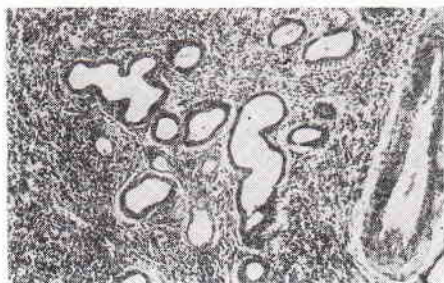
W badaniu poubojowym stwierdzono: guzowaty rozrost białaczkowy ściany macicy. W części kranialnej macicy obserwowano liczne narośla białaczkowe, które spowodowały wyraźne jej zniekształcenie. Błona śluzowa macicy była silnie zgrubiała, gładka i pofałdowana. W prawym rogu macicy znajdował się żywy płód płci męskiej (ryc. 1). Wszystkie węzły chłonne miednicy wykazywały zmiany białaczkowe.

Ryc. 1.

W obrazie mikroskopowym rogów macicy nabłonek cylindryczny błony śluzowej jest miejscami pokryty nieuszkodzonym rąbkami migawkowymi. Jądra komórkowe są nieco obrzękłe o nierównomiernie rozmieszczonej chromatynie jądrowej. W obrębie warstwy właściwej błony śluzowej oraz w błonie podśluzowej obserwuje się rozlany naciek komórek limfoidalnych. Naciek ten powoduje ucisk części gruczołów macicz-

nych, dając zwężenie ich światła oraz silne zagęszczenie jąder komórkowych przy błonie podstawowej. Nie liczne z gruczołów zupełnie zatracają światło i stanowią zespół jąder komórkowych ściśle przylegających do siebie (ryc. 2). Część gruczołów macicy ulega z ko-

Ryc. 2.

lei silnemu rozszerzeniu. W obrębie obu warstw mięśniowych i błony surowiczej widoczny jest znaczny naciek komórek białaczkowych.

W trzonie i szyjce macicy nacieki białaczkowe spotyka się we wszystkich warstwach ściany. Nacieki te nie powodują zmian w gruczołach. Światło gruczołów wypełnia duża ilość wydzieliny.

Przedstawiony przypadek dowodzi iż ciąża może być donoszona mimo zaawansowanych zmian białaczkowych w narządzie rodym u krowy. Ich jednak rozległość wyłącza zwierzę z dalszego użytkowania.

Pismienictwo

1. Bendixen H. J.: Dt. tierärztl. Wschr. 1, 4, 1960.
2. Cogiel F.: Życie Wet. 45, 33, 1972.
3. Cogiel F.: Medycyna Wet. 22, 535, 1966.
4. Lübke A.: Virchows Arch. 312, 190, 1944.
5. Pitzmeier F.: Vet. med. Diss. 1940.
6. Straub O. C.: Preliminary results in the of vertical transmission of bovine leukemia. Pergamon Press Oxford—New York, 1966.
7. Żuliński T.: Medycyna Wet. 18, 131, 1962.

Adres autora: lek. wet. Janusz Stańczyk, Wrocław, ul. Grunwaldzka 84 m. 8.

HODOWLA I ZOOHIGIENA

TADEUSZ MAJEWSKI, JACEK RĄCZKIEWICZ, HELENA OBAL

Badania nad mikroflorą powietrza w oborze wydajowej

Instytut Żywności i Higieny Zwierząt Wydziału Zootechnicznego AR w Lublinie

Dyrektor: doc. dr S. WÓJCIK

Kierownik tematu: doc. dr T. MAJEWSKI

Z punktu widzenia zoohigieny i antropohigieny flora bakteryjna jest bardzo ważnym czynnikiem biologicznym mikroklimatu wpływającym na zdrowotność ludzi i zwierząt. Schorzenia skóry, układu oddechowego, rozrodczego, a także obniżenie jakości produktów zwierzęcego pochodzenia szczególnie mleka (1, 3, 5, 12, 13, 15), jak również schorzenia u ludzi określane jako „płuco rolnika” są konsekwencją obecności w powietrzu pomieszczeń inwentarskich nadmiernej ilości drobnoustrojów (9, 12). Z obliczeń Dutkiewicza (9) wynika, że u pracownika oborowego do układu oddechowego z wdychanym powietrzem dostaje się w ciągu 1 godziny około 70 do 200 tys. drobnoustrojów z czego co najmniej 20% posiada zdolność przenikania do płuc. Należy sądzić, że zwierzęta gospodarskie ze względu na większą pojemność płuc w tym samym czasie pochłaniają znacznie większe ilości drobnoustrojów.

Źródłem mikroflory powietrza pomieszczeń inwentarskich są przede wszystkim same zwierzęta i ich wydaliny oraz pasza i ściółka.

Ilość drobnoustrojów w pomieszczeniach zwiększa się znacznie podczas wykonywania prac produkcyjnych, a w szczególności czyszczenia zwierząt, sprzątania, ruchu, zadawania paszy i doju (2, 4, 9, 11, 13, 15, 16, 18).

Niektórzy autorzy (10, 17) podnoszą problem „pH powietrza” jako czynnika wpływającego na kształtowanie się flory bakteryjnej powietrza pomieszczeń. Inni (17, 19) podejmują próby ustalenia wskaźnika mikrobiologicznego zanie-

czyszczenia powietrza pomieszczeń inwentarskich.

Stwierdzone ilości drobnoustrojów w powietrzu pomieszczeń inwentarskich nie zawsze są porównywalne ze względu na znaczne różnice w warunkach zoohigienicznych badanych obiektów oraz odmienną technikę badawczą.

Duże znaczenie zoohigieniczne i sanitarne mikroflory powietrza oraz rozbieżności w ilości stwierdzanych drobnoustrojów skłoniły nas do podjęcia próby określenia wpływu czynności związanych z udojem na kształtowanie się flory bakteryjnej powietrza obory o średnim standardzie zoohigienicznym.

Materiał i metody

Materiałem badanym było powietrze obory RZD Lublin — Felin w czasie obecności zwierząt (udój) oraz gdy przebywały one poza pomieszczeniem.

Obora płytka, zbudowana z cegły o kubaturze 1705 m³, stosunek powierzchni okien do powierzchni podłogi 1:25, posiada urządzenia kanalizacyjne i niekompletne wentylacyjne — brak kanałów nawiewnych. Obsadę stanowiła 50 szt. bydła rasy ncb utrzymanych w dobrej kondycji.

Oznaczenie zawartości mikroflory powietrza w badanej oborze przeprowadzono w ciągu 1970 r. z wyjątkiem trzech miesięcy: lutego, lipca i sierpnia.

W ustalonych punktach obory, w czasie nieobecności zwierząt i w trakcie doju południowego, średnio miesięcznie w odstępach jednotygodniowych pobierano po 5 prób powietrza. Łącznie pobrano 180 prób powietrza.

Próbki powietrza w ilości 0,5 i 1 litr wysiewano na podłoża z agarem odżywcym, z dodatkiem 5% krwi